

(Verschenen in Woord&Dienst mei 2007)

Vanuit de hemel bevrijdend nabij

Matteüs 6 : 13

Om goed te kunnen verstaan waar het in het evangelie over gaat worden we telkens uitgenodigd om te rade te gaan bij Mozes en de Profeten. Zo is het ook met die laatste bede uit het 'Onze Vader': 'en leid ons niet in verzoeking...'. Dat begrip 'verzoeking/beproeving' roept immers vragen op. Wat is daarmee bedoeld? Betekent die bede dat we ons niet moeten laten verleiden tot iets wat niet mag? Daarmee is deze bede vaak getrokken in het veld van de moraal. De vertaling 'bekoring' is daar een vrucht van. Hoogst problematisch is dat wel, want de vraag is dan natuurlijk altijd wat dan van wie niet zou mogen. Is dat bedoeld met de bede 'leid ons niet in verzoeking'? Of gaat het in deze bede om een soort examen, waarbij 'God' op veilige afstand toekijkt om te zien wat wij van deze opgave maken? Dat idee heeft geen bijbelse grond. Voor een verklaring van het begrip 'verzoeking/beproeving' komen wij aan de hand van Mozes veel meer in de sfeer van een uitzichtloze situatie. Als JHWH Egypte slaat met beproevingen staat daarmee heel Egypte onder druk. Onder deze druk wordt Israël uit Egypte geleid. Er is voor Israël geen 'beproeving' zonder ongedachte en onverwachte uitweg. Zo functioneert het ook in het apostolisch getuigenis. 'Verzoeking/beproeving' is de uitzichtloze toestand waarin mensen terecht kunnen komen. Deze bede is dus de bede van een gemeente in een benarde situatie. Met de woorden van Jezus bidt zij om een zelfde verlossing als de verlossing uit het angstland Egypte. De evangelist Matteüs voegt aan deze bede dan ook op psalmische wijze een verklaring toe: '... maar verlos ons van de boze'. Die toevoeging is niet een nieuw element maar is dezelfde bede nogmaals, met andere woorden. 'Niet in verzoeking' is dus hetzelfde als 'weg van het kwaad'. Bij het 'leid ons niet in verzoeking' gaat het niet zozeer om een binnenleiden in de beproeving, maar veeleer om een besef dat deze God te allen tijde als verlosser met ons is. Niet voor niets is deze bede de laatste in dat grote gebed dat Jezus de gemeente in de mond legt. Alles wat aan deze bede voorafgaat vormt de grond waarop ook deze laatste bede wordt gebeden. Cruciaal is daarbij de volgorde 'zoals in de hemel, zo ook op aarde', die de nieuwe bijbelvertaling spijtig genoeg heeft omgedraaid. Dat we ook deze bede bidden kunnen heeft alles met het primaat van de hemel te maken. Deze bede ontspringt daarmee aan het vertrouwen dat deze God vanuit de hemel, als actiecentrum van zijn bevrijdingsdaden, ook in de verzoeking bij ons op aarde is om ons uiteindelijk telkens weer uit de uitzichtloze situatie te verlossen. Van Jezus wordt gezegd dat hij in alles verzocht is. Het wordt zichtbaar tot aan de uitzichtloze situatie van zijn kruisdood toe. Zoals de verzoeking op Golgotha staat in het perspectief van Pasen, zo staat ook deze bede in datzelfde perspectief. Het is het uitzicht op de bevrijding waartoe wij een nieuwe naam hebben gekregen, een nieuwe roeping en een lange adem. Voor dat Paasgeheim hebben we die lange adem wel nodig. Maar dat we die ontvingen vierden we nog maar kort geleden met het feest van de vijftigste dag.

Ad van Nieuwpoort